

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівномірного навантаження на суддів Великої Палати Верховного Суду та Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (реєстр. № 3101 від 21 лютого 2020 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 21 лютого 2020 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 17 червня 2020 року (протокол № 29) проект Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівномірного навантаження на суддів Великої Палати Верховного Суду та Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (реєстр. № 3101 від 21 лютого 2020 року), поданий народними депутатами України Бабієм Р.В., Ватрасом В.А. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою вирівнювання навантаження між суддями Великої Палати Верховного Суду та зменшення навантаження на Касаційний адміністративний суд.

Так, авторами Законопроекту пропонується внести зміни до Кодексу адміністративного судочинства України та визначити, що автоматизований розподіл скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної палати, а також апеляційних скарг, які підлягають розгляду Великою Палатою Верховного Суду здійснюється між всіма суддями Великої палати Верховного Суду.

Також пропонується зменшити мінімальний склад суду з п'яти до трьох для розгляду справ, які розглядаються Касаційним адміністративним судом, як судом першої інстанції, та передбачити, що розподіл таких справ між суддями Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду здійснюється без урахування спеціалізації суддів.

На думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, прийняття Законопроекту сприятиме відновленню справедливого балансу у навантаженні суддів Великої Палати Верховного Суду та зменшенню навантаження на Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду.

Відповідно до положень статті 125 Конституції України судоустрій в Україні будується за принципами територіальності та спеціалізації. Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України, а з метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди.

Конституційний Суду України у своєму Рішенні від 12 липня 2011 року № 9-рп/2011 зазначив, що принцип спеціалізації полягає у створенні відповідних спеціалізованих судів для здійснення цивільного, кримінального, адміністративного, господарського судочинства (абзац п'ятий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення).

На підставі системного аналізу норм Конституції та законів України, Конституційний Суд України стверджував, що розмежування юрисдикційних повноважень підпорядковано гарантіям права кожної людини на ефективний судовий захист. За таким підходом усі публічно-правові спори, у яких хоча б однією зі сторін є суб'єкт владних повноважень, належать до адміністративної юрисдикції і за компетенцією мають бути розглянуті адміністративними судами. Отже, додержання конституційного принципу спеціалізації при прийнятті законів щодо організації і діяльності судів України є конституційним обов'язком законодавця (абзац шостий, речення перше абзацу сьомого підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 9 вересня 2010 року № 19-рп/2010).

Так, Законом України «Про судоустрій і статус суддів» визначено не лише принципи, на яких будується судоустрій, серед яких принцип спеціалізації, але й конкретизовано, що справи розподіляються з урахуванням спеціалізації суддів, навантаження кожного судді, а у кожному касаційному суді утворюються судові палати з розгляду окремих категорій справ саме з урахуванням спеціалізації суддів (частина перша статті 17, стаття 18, частина п'ята статті 15, частина четверта статті 37).

Насамкінець слід зазначити про юридичну позицію Конституційного Суду України, викладену у його Висновку від 20 січня 2016 року № 1-в/2016, де вказано, що можливість утворення відповідно до закону вищих спеціалізованих судів надасть можливість законодавцю, встановлюючи систему судоустрою України, самостійно визначати необхідність або доцільність утворення і діяльності вищих спеціалізованих судів як окремих судів у системі судоустрою України. При цьому норма статті 125 Конституції України, яка визначає, що з метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди, є гарантією захисту прав, свобод та інтересів особи від порушень з боку органів публічної влади (підпункти 3.2.4, 3.2.5 пункту 3 мотивувальної частини Висновку).

Отже, спеціалізація суддів визначається законодавцем як важливий елемент в загальній системі принципів побудови судоустрою в Україні, а тому пропозиція ініціаторів Законопроекту уніфікованого розподілу окремої

категорії адміністративних справ між усіма суддям Великої Палати Верховного Суду без урахування спеціалізації суддів вбачається досить дискусійною.

Обговоривши Законопроект, відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівномірного навантаження на суддів Великої Палати Верховного Суду та Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (реєстр. № 3101 від 21 лютого 2020 року), поданий народними депутатами України Бабієм Р.В., Ватрасом В.А. та іншими.

Голова Комітету

А.Є. КОСТІН